

VODOHOSPODÁŘSKÉ INŽENÝRSTVÍ

Katedra Hydrauliky a hydrologie Fakulty stavební ČVUT

Jméno :

Skupina :

Školní rok : 2010/2011

Úloha č. 6

Silnice má křížovat drobný vodní tok betonovým propustkem o průměru D . Stanovte minimální úroveň nivelety silnice tak, aby převyšovala vzdutou hladinu nad propustkem alespoň o 0.5m . Součinitel místní ztráty na vtoku do propustku je $\xi=0.5$, délka propustku $L = 15\text{ m}$. Sklon dna propustku i koryta nad a pod propustkem je $i_0 = 0.003$, šířka koryta ve dně $B = 3\text{ m}$, sklon břehových svahů 1:2. Návrhový průtok je Q . Pokud by niveleta silnice převyšovala dno propustku o více než 3 m , navrhňte vedle sebe více paralelních potrubí o stejném průměru.

$$D=1.1+(S-40)/20$$

$$Q = 12+K/100$$

Ověření charakteru proudění v propustku

Skutečnost, zda se v propustku bude jednat o proudění tlakové nebo s volnou hladinou se stanoví na základě porovnání návrhového průtoku Q s průtokem kapacitním Q_D .

$$Q_D = 24 \cdot D^{8/3} \cdot \sqrt{i} \quad (1)$$

kde Q_D – kapacitní průtok [$\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$]
 D – průměr potrubí [m]
 i – sklon dna propustku [-]

Pro tlakové proudění platí, že

$$Q > Q_D \quad (2)$$

Vzhledem k předpokladu tlakového proudění bude nutné stanovit hladinu a rychlost proudění vody pod propustkem. Obě hodnoty se určí za předpokladu rovnoměrného proudění vody za propustkem s Chezyho rovnice

$$v = C \cdot \sqrt{R \cdot i_0} \quad (3)$$

kde v – průřezová rychlost [$\text{m} \cdot \text{s}^{-1}$]
 C – Chezyho rychlostní součinitel [-]
 R – hydraulický poloměr [m]
 i_0 – sklon dna [-]

Chezyho rychlostní součinitel se stanoví z rovnice Manninga

$$C = \frac{R^{1/6}}{n} \quad (4)$$

Pro hydraulický poloměr platí

$$R = \frac{S}{O} \quad (5)$$

kde O – omočený obvod [m]

Pro zatopený výtok z propustku platí nerovnost

$$\Delta > \Delta_{\min} = \frac{v_D \cdot (v - v_D)}{g} \quad (6)$$

kde v_D – rychlost proudění vody v korytě pod propustkem [m.s⁻¹]

v – rychlost proudění vody v propustku [m.s⁻¹]

V případě zatopeného výtoku z propustku se úroveň čáry energie před propustkem stanoví z rovnice

$$E_h = D + \left(\lambda \cdot \frac{1}{D} \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} - i_0 \right) \cdot L + (1 + \xi) \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} + \Delta - \Delta_{\min} \quad (7)$$

nebo

$$E_h = y_D + \frac{v_D^2}{2 \cdot g} + \left(\lambda \cdot \frac{1}{D} \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} - i_0 \right) \cdot L + \xi \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} + \frac{(v - v_D)^2}{2 \cdot g} \quad (7')$$

V případě nezatopeného výtoku

$$E_h = D + \left(\lambda \cdot \frac{1}{D} \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} - i_0 \right) \cdot L + (1 + \xi) \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} \quad (8)$$

Součinitel ztráty tření betonového potrubí za předpokladu kvadratické oblasti ztrát je možné vyčíslit

$$\lambda = \frac{0.01668}{D^{0.281}} \quad (9)$$

Úroveň hladiny před mostem se spočítá z rovnice

$$y_h = E_h - \frac{v_h^2}{2 \cdot g} \quad (10)$$

kde – v_h – přítoková rychlost k propustku stanovená iteračním postupem [m.s⁻¹]